

Raadsvoorstel

Vergadering van Oordeelsvormende vergadering

Datum vergadering	6 maart 2024
Voorstel van	Plak
Team	Serviceteam, Toezicht & Handhaving
Portefeuillehouder	Heddes
Onderwerp	Heroverweging opdracht uitvoering basistakenpakket en plustaken naar Omgevingsdienst (OD NHN)
Openbaar	Ja

Samenvatting

Gemeente Schagen is het bevoegd gezag voor alle milieutaken (basis- en plustaken). De uitvoering van de milieutaken (basis- en plustaken) lag voor 5 oktober 2019 volledig bij Omgevingsdienst Noord-Holland Noord. Na oktober 2019 heeft de gemeente de opdracht voor de uitvoering plustaken van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord ingetrokken. Omgevingsdienst Noord-Holland Noord heeft op grond van wet- en regelgeving de wettelijk vastgelegde basistaken uitgevoerd.

In verband met de komst van de Omgevingswet, en om te kunnen voldoen aan alle gestelde kwaliteitseisen en de kwaliteitscriteria, wordt voorgesteld om naast het basistakenpakket, de opdracht voor het uitvoeren van de plustaken weer onder te brengen bij Omgevingsdienst Noord-Holland Noord.

Voorgesteld besluit

1. In te stemmen met het voorstel om de uitvoering van de plustaken milieu te mandateren aan de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord.
2. De financiële consequenties op te nemen in de kadernota voor de begroting 2025.

Aanleiding

De gemeente Schagen is het bevoegd gezag voor alle milieutaken. Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (hierna: OD NHN) voert op grond van wet- en regelgeving de wettelijk vastgelegde basistaken uit. De uitvoering van milieuplustaken kan worden belegd bij OD NHN.

De uitvoering van de milieutaken lag tot 2019 (basis- en plustaken) volledig bij OD NHN.

Het college heeft in 2018 besloten om het plustakenpakket van de OD NHN terug te nemen. Dit omdat er destijds in de samenwerking onduidelijkheid bestond over de taakverdeling en financiële verantwoording. Dit heeft erin geresulteerd dat we hebben besloten aan deze onduidelijkheid een einde te maken door alle plustaken terug te nemen.

Vanaf 5 oktober 2019 werden alleen de wettelijke (basis)taken en bodemtaken nog door OD NHN uitgevoerd. De gemeente werd verantwoordelijk voor het plustakenpakket, dat had onder andere betrekking op:

- beoordelen en afhandelen milieumeldingen van niet-basistaak bedrijven
- beoordelen en afhandelen meldingen voor de installatie van een gesloten bodemenergiesysteem
- uitvoeren van toezicht controles bij niet-basistaak bedrijven (denk aan milieucontroles bij kantoorgebouwen, agrarische bedrijven, horeca, garages, aannemersbedrijven, etc.).
- opstellen maatwerkvoorschriften (bij niet-basistaak bedrijven)
- uitvoeren van taak als zonebeheer bij gezoneerde industrieterreinen (geluid)
- beoordelen van milieurapporten die worden aangeleverd bij een gemeentelijke procedure

De afgelopen jaren zijn de kosten voor OD NHN lager uitgevallen doordat we het plustakenpakket terug hebben genomen. Echter, is er ook een sterke keerzijde; door onvoldoende borging van milieukennis bij het personeel van onze gemeente, is de milieukennis niet actueel. Dit heeft invloed op de uitvoering van het milieutakenpakket, zoals onder meer een langere doorlooptijd van de adviezen.

Daarnaast hebben intern opgeleide collega's met milieukennis de organisatie verlaten zodat er slechts beperkte capaciteit is. Het aantrekken van gekwalificeerde medewerkers op het vakgebied milieu is een lastige opgave.

Met de komst van de Omgevingswet is het een goed moment om de keuze uit 2019 te evalueren.

Is het nog verstandig om de milieu plustaken als gemeente zelf uit te voeren?

De huidige situatie voortzetten lijkt niet verantwoord aangezien we niet voldoen aan de wettelijke eisen met betrekking tot milieu. Dit kan grote gevolgen hebben waarin milieu een steeds belangrijker integraal onderdeel is geworden bij de afwegingen in de fysieke leefomgeving. Dit is een onwenselijke situatie.

Kijkend naar de omliggende gemeenten zien we dat ook zij de plustaken bij de OD NHN hebben neergelegd.

Beoogd resultaat

Voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen op het gebied van milieu.

Kaders

Omgevingswet

Argumenten

De urgentie voor een gezonde en veilige leefomgeving voor inwoners en ondernemers neemt toe.

Ontwikkelingen rondom stikstof en spuitzonering, maar ook het beoordelen van omgevingsvergunningen voor windmolens, bedrijven en gebouwen vragen om een adequate advisering vanuit de betreffende (milieu)expertise. Het stelsel van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) is een cruciale schakel bij het adviseren over en het beoordelen van ontwikkelingen in onze leefomgeving. Met de komst van de Omgevingswet wordt dit nog omvangrijker

Om te voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen onder de Omgevingswet is het advies om de plustaken bij OD NHN onder te brengen. Het terugleggen van de plustaken heeft de volgende voordelen:

1.1 Komst van de Omgevingswet

Met de komst van de Omgevingswet vindt er een verschuiving plaats van milieutaken. Zo wordt het huidige basistakenpakket – dat verplicht wordt uitgevoerd door OD NHN – groter. Dit heeft onder andere te maken de beoordeling van sloopmeldingen met betrekking tot asbest en de verschuiving van meldingsplicht naar vergunningplicht voor veehouderijen van beperkte omvang. Daarnaast komen er voor de gemeente nieuwe milieutaken bij. Zo wijzigt de geluidrekeningsystematiek voor gezoneerde industrieterreinen, moet er een basisgeluidemissie kaart worden opgesteld voor gemeentelijke wegen en moet de gemeente geluidsnormen opnemen in het Omgevingsplan.

Een deel van de provinciale bodemtaken zullen na het inwerking treden van de Omgevingswet verschuiven naar de gemeente. Gedacht moet worden aan drugsdumpingen, meldingen van bodem saneringen/ afgravingen, maatwerkvoorschriften en controles Omgevingswet.

1.2 Nieuwe specialistische milieuvraagstukken onder de Omgevingswet (geluid- en bodemtaken) kunnen beter door de milieuspecialisten van OD NHN worden opgepakt.

Milieu specialisten bij OD NHN zijn op de hoogte van nieuwe milieutaken onder de Omgevingswet. Deze specialistische kennis is niet aanwezig bij de gemeente.

1.3 De gemeente kan voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen.

Met de komst van de Omgevingswet is de gemeente verplicht om milieumedewerkers in dienst te hebben die elkaar kunnen vervangen en een bepaald kennisniveau hebben. Dit is niet geregeld binnen de gemeente. De benodigde kennis is niet aanwezig en is lastig tot niet te krijgen. Veel medewerkers met enige milieukennis zijn vertrokken naar onder andere de OD NHN.

OD NHN beschikt over een actueel kennisniveau en gekwalificeerd personeel.

1.4 De gemeente moet specialistische kennis inhuren, de markt daarvoor is lastig.

Specialistische kennis op het gebied van milieu is lastig tot niet te vinden. Dit is ook gebleken uit openstaande vacatures. Dit betekent dat de gemeente personeel moet inhuren. Dit brengt hogere kosten met zich mee en verlies van kennis.

Betere keuze voor de gemeente is het mandateren van de taken bij OD NHN. Bovendien ligt de verantwoordelijkheid voor voldoende capaciteit dan bij OD NHN.

1.5 Binnen OD NHN is specialistische kennis gebundeld, terwijl bij de gemeente een groot risico op éénpitters is.

OD NHN heeft kennis op alle milieu aspecten, ook op incidentele milieuvraagstukken. Ze voeren voor meerdere gemeenten de milieutaken uit, waardoor ze meer ervaring hebben en het kennisniveau actueel hoog kunnen houden.

1.6 *Eén aanspreekpunt voor ondernemers en inwoners.*

Duidelijkheid voor ondernemers en inwoners; er is één aanspreekpunt voor alle milieuvraagstukken.

1.7 *Een aantal taken blijft wel door de gemeente worden uitgevoerd.*

De milieutaken die de gemeente blijft uitvoeren betreffen meer eenvoudige milieutaken. Deze werkzaamheden zijn relatief eenvoudig en te combineren met andere toezichtstaken.

De genoemde milieutaken worden uitgevoerd door de huidige beleidsmedewerkers, expertise hiervoor is binnen de gemeente aanwezig. De bijdrage aan OD NHN is hierdoor lager.

Het gaat om de volgende taken:

Toezicht en handhaving

- APV controles bij horeca;
- Uitvoering geluidsmeting evenementen;
- Eenvoudige geluidsmetingen bij mogelijke overtreding Activiteitenbesluit (denk aan airco-units etc)

Afdeling vergunningverlening (bijzondere wetten)

- APV kennisgeving luidruchtige activiteiten;
- Melding knalapparatuur;
- Ontheffing voor knalapparatuur;
- Melding gevelreiniging;
- Ontheffing gevelreiniging;
- Ontheffing verbranding afvalstoffen buiten inrichtingen;
- Beschikking hogere grenswaarde.

Afdeling specialisme en advies

- Advies klimaat bij RO en bouw;
- Adviseren op het gebied van klimaat/energie/duurzaamheidsbeleid en – (jaar)programma's;
- Ondersteunen en uitvoeren van klimaat/energie/duurzaamheidsbeleid en – (jaar)programma's;
- Behandelen en afhandelen subsidieaanvragen duurzame energie maatregelen.

1.8 *De samenwerking en informatievoorziening tussen Schagen en OD NHN wordt goed geborgd*

Om ervoor te zorgen dat de samenwerking en de informatievoorziening goed wordt geborgd, worden een aantal afspraken met de OD NHN gemaakt. Denk hierbij aan de volgende punten:

- Aanspreekpunt vanuit OD NHN: er is wekelijks een medewerker van de OD NHN werkzaam op het gemeentehuis. Deze persoon is aanspreekpunt voor alle aspecten die in gemeente Schagen spelen op het gebied van milieu;
- OD NHN informeert Schagen over de genomen besluiten, wij ontvangen hiervan een digitaal afschrift;
- Er is 2-maandelijks overleg tussen de accounthouder van OD NHN en een beleidsmedewerker/ teamleider van gemeente Schagen;
- Het is op ieder moment mogelijk bedrijfsinformatie op te vragen;
- Bij nieuwe ontwikkelingen is er afstemming tussen de collega's van OD NHN en Schagen die hierbij betrokken zijn;
- Jaarlijks wordt het uitvoeringsprogramma, in afstemming met de gemeente, opgesteld. Ieder kwartaal ontvangen wij een overzicht met de uitgevoerde werkzaamheden voor Schagen;
- De dienstverleningsovereenkomst is geactualiseerd met de komst van de Omgevingswet;
- De Wet kwaliteitsborging is van toepassing op OD NHN.

1.9 *Prioriteit uitvoering takenpakket hoger doordat plustaken zijn belegd bij OD NHN*

Bij het verlenen van extra opdrachten voor de uitvoering van taken aan de OD NHN zal dit door de OD NHN met lagere prioriteit worden opgepakt dan wanneer dit is gemandateerd in het "vaste" takenpakket.

1.10 *Duidelijkheid omvang takenpakket*

Bij het mandateren van het basistakenpakket en plustaken heeft Schagen, gelijk aan de andere gemeenten in Noord-Holland Noord, een eensluidende lijst met taken opgedragen, hetgeen duidelijkheid brengt voor alle partijen in de omvang van het takenpakket.

1.11 *Kwetsbaarheid door het ontbreken van de juiste kennis en ervaring op het gebied van milieu wordt groter door decentralisatie van overheidstaken.*

Een tendens is dat overheidstaken worden gedecentraliseerd naar gemeenten. Het ontbreekt de gemeente nu al aan de juiste kennis en ervaring op het gebied van milieu. Door het (eventueel) overhevelen meer van overheidstaken naar de gemeente wordt deze kwetsbaarheid alleen maar groter.

Kanttekeningen en alternatieven

Voor het uitvoeren van de milieutaken zijn de volgende alternatieven:

1.1 *De gemeente blijft de milieu plustaken zelf doen*

- Ingezet moet worden op het verkrijgen en up-to-date houden van specialistische milieukennis; - Ingezet moet worden op het aantrekken van medewerkers met specialistische milieukennis.

Voordelen:

- We hebben directere grip op de uitvoering van de milieutaken en uitvoeringsfrequentie ervan;
- Efficiencywinst door gecombineerde bouw- en milieucontrole;
- De kostenbeheersing wordt overzichtelijker, zodat er mogelijk minder naheffingen volgen.

Nadelen:

- Deskundigen op het gebied van milieukennis zijn lastig/niet te vinden;
- Beschikbaarheid van personeel op het gebied van toezicht, handhaving en diverse specialistische milieu kennis en juridische zaken is geen vanzelfsprekendheid;
- Kennis ontbreekt voor nieuwe specialistische milieutaken onder de Omgevingswet (zoals bodem- en geluidtaken);
- Onduidelijke taakverdeling, de milieutaken liggen bij verschillende partijen;
- De gemeente kan minder snel en gemakkelijk projecten oppakken met andere gemeenten;
- Verschillende aanspreekpunten voor ondernemers en inwoners;
- Kwetsbaarheid binnen de gemeente is groot, binnen OD NHN is specialistische kennis gebundeld en daardoor minder kwetsbaar;
- Door mogelijke toename van éénpitters kan niet worden voldaan aan de wettelijke kwaliteitseisen.

1.2 De gemeente vraagt een derde partij (niet OD NHN) voor het uitvoeren van plustaken

- Aanbesteding milieutaken.

Nadelen:

- Onduidelijke taakverdeling, de milieutaken liggen bij verschillende partijen;
- Verschillende aanspreekpunten voor ondernemers en inwoners;
- Geen zekerheid dat derde partijen ruimte hebben om de milieu opdracht uit te voeren;
- Jaarlijks opnieuw aanbesteden;
- De gemeente kan minder snel en gemakkelijk projecten oppakken met andere gemeenten;
- Minder grip op de kosten door marktwerking.

1.3 De gemeente vraagt per milieupertise een derde partij voor het uitvoeren van de plustaken

- Per casus zoeken naar een derde partij voor het uitvoeren van de milieutaken

Voordelen:

- We krijgen meer grip op de uitvoering van de milieutaken en uitvoeringsfrequentie ervan;
- We kunnen makkelijker de eigen prioritering van milieutaken regelen;

Nadelen:

- Kost meer tijd van de gemeente om per casus een aanvraag te doen en vast te leggen;
- Onduidelijke taakverdeling, de milieutaken liggen bij verschillende partijen waardoor afstemming moeilijker wordt;
- Verschillende aanspreekpunten voor ondernemers en inwoners;
- Geen zekerheid dat derde partijen ruimte hebben om de milieu opdracht uit te voeren;
- Minder grip op de kosten door marktwerking;
- De gemeente kan minder snel en gemakkelijk projecten oppakken met andere gemeenten.

2.1 Het terugleggen van de milieu plustaken neemt extra kosten met zich mee

Het alternatief is dat we als gemeente zelf de milieu plustaken blijven uitvoeren. Echter, gezien de beperkte kennis en capaciteit binnen de gemeente, is de gemeente onvoldoende in staat deze milieu plustaken volledig en tijdig op te pakken. Het risico hiervan is derhalve dat het afhandelen van deze milieu plustaken vertraging oploopt danwel dat we hiervoor alsnog externe capaciteit moeten aantrekken. Dit is een ongewenste situatie.

Financiële aspecten

Situatie tot 2019:	Huidige situatie, vanaf 2019:
Basistaken en plustaken bij de Omgevingsdienst	Plustaken terug naar Gemeente Schagen
	Basistaken bij de Omgevingsdienst
Jaarlijkse bijdrage OD: € 1.213.654,-	Jaarlijkse bijdrage OD: € 806.266,-
	Extra benodigde budgetten: € 285.000,-
	Totale kosten: € 1.091.266,-

Door in 2019 de plustaken terug te nemen is een bedrag van € 122.388 bespaard. Gevolg is helaas wel dat sindsdien weinig milieutaken door ons zijn uitgevoerd waardoor we niet aan de wettelijke eisen op gebied van milieu voldoen.

Situatie na inwerkingtreding omgevingswet: Plustaken terug bij Gemeente Schagen Basistaken bij de Omgevingsdienst	Advies na inwerkingtreding omgevingswet: Basistaken <u>en</u> plustaken bij de Omgevingsdienst
<p>Jaarlijkse bijdrage OD: € 1.027.000,- Extra benodigde budgetten: € 285.000,- Totale kosten € 1.312.000,-</p> <p>Voor dit bedrag voert de Omgevingsdienst ook de vanwege de omgevingswet bijkomende basistaken uit.</p> <p>Voor een overzicht van de basistaken wordt verwezen naar de bijlage.</p>	<p>Jaarlijkse bijdrage OD: € 1.465.000,- Extra benodigde budgetten: € 124.000,- Totale kosten: € 1.589.000,-</p> <p>Voor dit bedrag voert de Omgevingsdienst zowel de basistaken als de plustaken uit.</p> <p>Voor een overzicht van de basistaken en de plustaken wordt verwezen naar de bijlage.</p>

Door na de inwerkingtreding van de omgevingswet de plustaken weer terug te leggen bij de Omgevingsdienst vallen de kosten € 277.000,- hoger uit. Dit wel met als resultaat dat alle milieutaken worden uitgevoerd zodra weer wordt voldaan aan de wettelijke eisen.

Hieronder worden de in de bovenstaande schema's genoemde bedragen nader toegelicht.

Situatie tot 2019:

Basistaken en plustaken bij de Omgevingsdienst

Voor oktober 2019 waren alle milieutaken (basis- en plustaken) bij OD NHN belegd. Voor de uitvoering van deze taken werd een jaarlijkse bijdrage van **€ 1.213.654,-** betaald.

De OD NHN voerde voor dit bedrag dus zowel de basistaken als de plustaken uit. Voor een overzicht van deze taken wordt verwezen naar de bijlage.

Huidige situatie, vanaf 2019:

Plustaken terug naar Gemeente Schagen / Basistaken bij de Omgevingsdienst

Door het terugnemen van het plustakenpakket is per oktober 2019 de jaarlijkse bijdrage verminderd. De bijdrage aan OD NHN is verlaagd met € 407.388,- en komt neer op € 806.266,-.

Echter, om de milieutaken te kunnen invullen zijn door de gemeente de volgende budgetten in onze begroting opgenomen:

1. € 100.000,- strippenkaart
2. € 145.000,- personeelskosten (beleidsmedewerker milieu (1fte) & casemanager milieu (fte 0,78)
3. € 40.000,- personeelskosten van derden

Om de milieutaken als gemeente zelf te kunnen invullen is jaarlijks dus een budget van in totaal € 285.000,- begroot.

Op dit moment betalen we in totaal **€ 1.091.266,-** (€ 806.266,- plus € 285.000,-)

Het terugleggen van de milieutaken bij gemeente Schagen heeft jaarlijks uiteindelijk dus (€ 407.388,- minus € 285.000,-) € 122.388,- bespaard.

Situatie na inwerkingtreding omgevingswet:

Plustaken terug bij Gemeente Schagen / Basistaken bij de Omgevingsdienst

Met de komst van de Omgevingswet neemt de bijdrage aan de OD NHN toe. Voor de begroting van 2024 betekent dit een bijdrage aan OD NHN van € 1.027.000,-. Met het vaststellen van de Kadernota 2024 is deze bijdrage gedekt.

Om de milieutaken als gemeente zelf te kunnen invullen is zoals reeds aangegeven jaarlijks een budget van in totaal € 285.000,- begroot.

In totaal zijn betalen we na de inwerkingtreding van de omgevingswet **€ 1.312.000,-** (€ 1.027.000,- plus € 285.000,-)

Advies na inwerkingtreding omgevingswet: Basistaken en plustaken bij de Omgevingsdienst

We weten dat OD NHN open staat voor eventuele terugname van de milieuplustaken.

Op het moment dat we de milieuplustaken weer onderbrengen bij OD NHN is de jaarlijkse bijdrage voor 2024: € 1.465.000,- * Hierbij is rekening gehouden met indexatie van de bijdrage aan OD NHN en de taakverschuiving onder de Omgevingswet.

Bepaalde kosten vallen dan weg:

1. De kosten voor de strippenkaart (€ 100.000,-) komen te vervallen;
2. De personeelskosten van de casemanager milieu (€ 61.000,-) komt te vervallen (collega is niet meer werkzaam voor gemeente Schagen);

De personeelskosten voor de beleidsmedewerker milieu ad € 84.000,- blijft beschikbaar voor de afhandeling van de eenvoudige milieutaken zoals genoemd onder punt 1.7;

1. De personeelskosten van derden blijft beschikbaar voor extra incidentele adviestaken.

Het beleggen van de plustaken bij OD NHN kost hierdoor jaarlijks:
€1.465.000,- plus € € 84.000,- plus € 40.000,- = **€ 1.589.000,-**

Het terugleggen van de plustaken bij OD NHN kost – onder aan de streep - jaarlijks € 277.000,- meer.

Communicatie

n.v.t.

Uitvoering en evaluatie

Zodra budget beschikbaar is gesteld, worden de gemaakte afspraken met de Omgevingsdienst contractueel vastgelegd.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Schagen,

gemeentesecretaris

burgemeester

Mevrouw E.C. van der Bruggen

Mevrouw M.J.P. van Kampen-Nouwen

Bijlagen

1. Bijlage basistaken en niet-basistaken.xlsx
2. Vraag en antwoord SP Plustaken omgevingsdienst.pdf

Concept Raadsbesluit

Vergadering van ...

Heroverweging opdracht uitvoering basistakenpakket en plustaken naar Omgevingsdienst (OD NHN)

De Gemeenteraad van de gemeente Schagen,

gelet op de Omgevingswet, milieuwetgeving wordt opgenomen in de Omgevingswet.

besluit

1. In te stemmen met het voorstel om de uitvoering van de plustaken milieu te mandateren aan de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord.
2. De financiële consequenties op te nemen in de kadernota voor de begroting 2025.

Aldus besloten in de vergadering van...

De Gemeenteraad van de gemeente Schagen,